

Analyse monitoring JGZ-richtlijn

Knelpunten alle JGZ-richtlijnen 2026

Auteurs: Madelon Meijer-Hoogeveen & Anton Schreuder

Januari 2026

Nederlands
Centrum
Jeugdgezondheid

Inhoud

1. Deelnemers	2
2. Knelpunten	4
Conclusie	12

1. Deelnemers

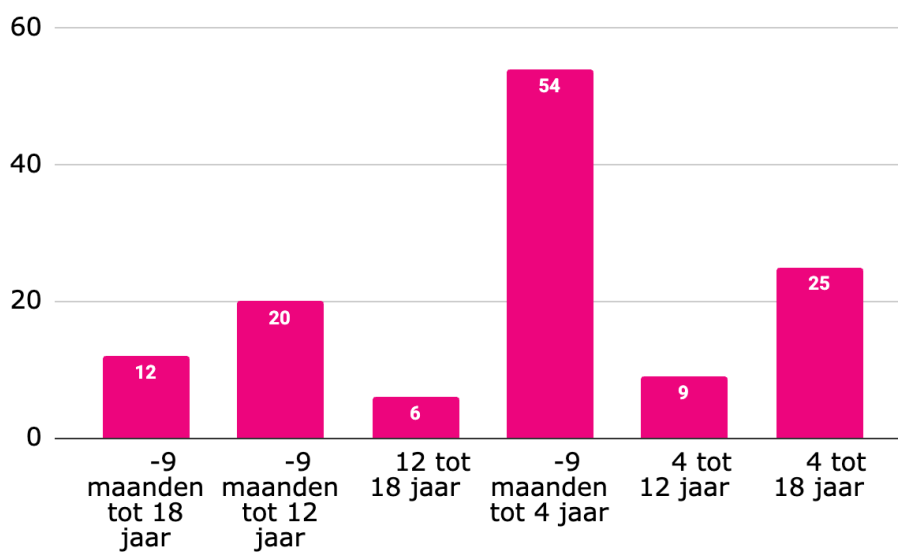
De vragenlijst over de knelpunten bij het gebruik van alle JGZ-professionals is uitgezet in januari 2026. In totaal hebben 126 JGZ-professionals uit 33 verschillende JGZ-organisaties de vragenlijst volledig ingevuld. Het grootste deel van de respondenten was Jeugdverpleegkundige (52,4%) of Jeugdarts (34,9%). De respondenten zijn werkzaam in alle leeftijdscategorieën en meer dan de helft van de respondenten (57%) heeft werkervaring van meer dan 10 jaar.

CJG Apeldoorn	1 (0.8%)	GGD Groningen	3 (2.4%)	GGD Zeeland	3 (2.4%)
CJG Capelle a/d IJssel	1 (0.8%)	GGD Hart voor Brabant	4 (3.2%)	GGD Zuid-Limburg	3 (2.4%)
CJG Den Haag	5 (4.0%)	GGD Hollands Midden	4 (3.2%)	Icare JGZ	1 (0.8%)
CJG Rijnmond	2 (1.6%)	GGD Hollands Noorden	11 (8.7%)	JGZ Almere	4 (3.2%)
GGD Amsterdam	9 (7.1%)	GGD IJsselland	2 (1.6%)	JGZ gemeente Utrecht	1 (0.8%)
GGD Brabant Zuidoost	10 (7.9%)	GGD Kennemerland	1 (0.8%)	JGZ Kennemerland	1 (0.8%)
GGD Drenthe	6 (4.8%)	GGD Limburg Noord	15 (11.9%)	JGZ Zuid-Holland West	2 (1.6%)
GGD Flevoland	8 (6.3%)	GGD regio Utrecht	2 (1.6%)	Jong JGZ	3 (2.4%)
GGD Fryslan	4 (3.2%)	GGD Twente	2 (1.6%)	Vérian	6 (4.8%)
GGD Gelderland Zuid	1 (0.8%)	GGD West-Brabant	1 (0.8%)	VGGM	3 (2.4%)
GGD Gooi en Vechtstreek	1 (0.8%)	GGD Zaanstreek Waterland	1 (0.8%)	Yunio	5 (4.0%)

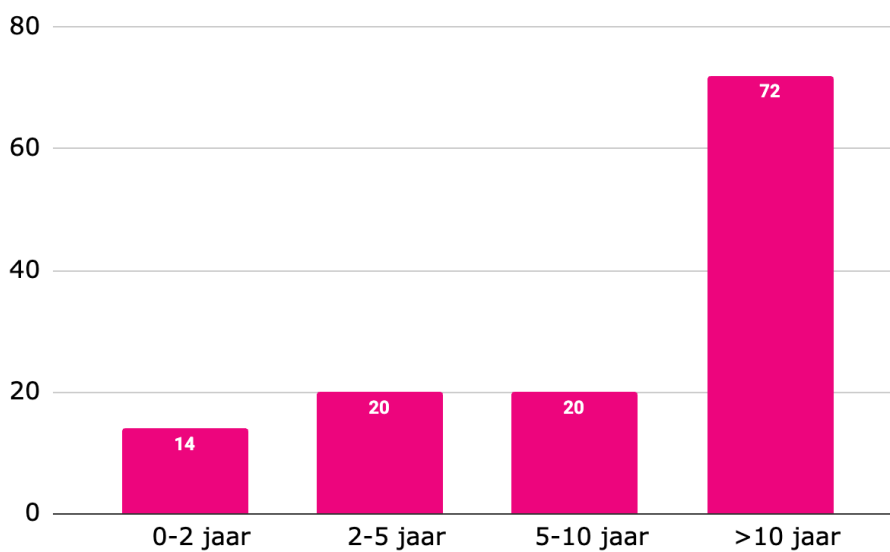
Basisarts / Jeugdarts (KNMG) / Arts M+G	44 (34.9%)
AIOS jeugdgezondheid	2 (1.6%)
Jeugdverpleegkundige	66 (52.4%)
Stafverpleegkundige	3 (2.4%)
Verpleegkundig specialist	1 (0.8%)
Voorzorgverpleegkundige	1 (0.8%)

Doktersassistente	3 (2.4%)
Klantplanner	1 (0.8%)
Gedragswetenschapper	1 (0.8%)
Lactatiekundige	2 (1.6%)
Logopedist	2 (1.6%)

Doelgroep

Werkervaring

2. Knelpunten

Van de 126 JGZ-professionals ervaart 50% geen knelpunten bij het gebruik van de JGZ-richtlijn Astma. De andere helft ervaart knelpunten bij het gebruik van één of meerdere JGZ-richtlijnen.

Hieronder rapporteren we eerst de knelpunten die benoemd zijn over de JGZ-richtlijnen die meegenomen zijn bij de prioritering van herzieningen voor de komende jaren.

Daarvoor kwamen JGZ-richtlijnen in aanmerking die:

1. Op dit moment *niet* in herziening zijn;
2. *Niet* recent herzien zijn (publicatie in 2025 of 2026)

Op basis van de uitkomsten van deze vragenlijst, aangevuld met literatuuronderzoek, wordt een advies voor prioritering geformuleerd. Dit advies wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de Richtlijnen Advies en autorisatie Commissie (RAC). De hieronder getoonde tabel is dus niet de volgorde van de prioritering, maar de volgorde van knelpunten die ervaren worden bij het gebruik van de JGZ-richtlijnen.

Daarna rapporteren we de knelpunten die benoemd zijn over de JGZ-richtlijnen die op dit moment in herziening zijn, of recent herzien zijn. Deze knelpunten zijn doorgegeven aan de richtlijnontwikkelaars, zodat deze kunnen worden meegenomen bij de huidige of eerstvolgende herziening.

In beide tabellen wordt de volgorde van de JGZ-richtlijnen eerst bepaald door de hoeveelheid personen die knelpunten ervaren bij het gebruik van de JGZ-richtlijn, en daarna de hoeveelheid knelpunten die ervaren worden.

Knelpunten JGZ-richtlijnen voor de prioritering van herzieningen:

Naam JGZ-richtlijn	Aantal personen	Aantal knelpunten	Knelpunten genoemd	Aantal keer genoemd
Opsporen oogafwijkingen	11	8	De richtlijn is niet helder De richtlijn is onvolledig Kinderen/ouders werken niet mee Ik heb onvoldoende kennis Er is onvoldoende tijd Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	1 2 1 1 2 1
Voeding en eetgedrag	8	12	De richtlijn is niet helder De richtlijn is onvolledig De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze De richtlijn biedt mij geen voordeel Kinderen/ouders zijn ontevreden over de richtlijn Kinderen/ouders werken niet mee Mijn collega's werken niet met de richtlijn Er is onvoldoende personeel Er is onvoldoende tijd Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	1 2 1 1 1 1 1 1 1 2
Houding en bewegen	8	8	De richtlijn is niet helder De richtlijn is ingewikkeld Het effect van de richtlijn is onzichtbaar Kinderen/ouders werken niet mee Ik heb onvoldoende vaardigheden Er is onvoldoende tijd Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	1 1 2 1 1 1 1
Lengtegroei	8	7	De richtlijn is niet helder De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Mijn collega's werken niet met de richtlijn Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	4 1 1 1
Motorische ontwikkeling	7	8	De richtlijn is onvolledig Ik heb onvoldoende vaardigheden Er zijn onvoldoende financiële middelen Er is onvoldoende personeel Er is onvoldoende tijd Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	1 1 1 1 3 1
Hartaafwijkingen	5	5	De richtlijn is niet helder De richtlijn is ingewikkeld De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Ik heb onvoldoende kennis Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	1 1 1 1 1

Naam JGZ-richtlijn	Aantal personen	Aantal knelpunten	Knelpunten genoemd	Aantal keer genoemd
Extremiteiten	4	5	De richtlijn is onvolledig De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Er is onvoldoende tijd Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	1 1 1 2
Ondergewicht	4	4	De richtlijn is niet helder Er zijn onvoldoende materialen/voorzieningen Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	2 1 1
Vroegtijdige opsporing van gehoorverlies bij kinderen en jongeren	4	2	De richtlijn is niet helder Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	1 1
Angst	2	1	Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	1
Astma	2	1	Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	1
Ouder-kindrelatie	2	1	Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie	1

Knelpunten van JGZ-richtlijnen op dit moment in herziening of recent herzien:

Naam JGZ-richtlijn	Aantal personen	Aantal knelpunten	Knelpunten genoemd	Aantal keer genoemd
Overgewicht	13	23	De richtlijn is niet helder De richtlijn is inhoudelijk onjuist De richtlijn is onvolledig De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Kinderen/ouders zijn ontevreden over de richtlijn Kinderen/ouders werken niet mee Collega's (in de zorgketen) bieden geen ondersteuning Er zijn onvoldoende financiële middelen Er is onvoldoende tijd Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	2 1 1 5 3 4 1 1 1 1 3
Niet scrotale testis (NST)	13	15	De richtlijn is niet helder De richtlijn is onvolledig De richtlijn is te ingewikkeld De richtlijn biedt mij geen voordeel Ik heb onvoldoende kennis Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	4 2 2 1 1 1 4

Naam JGZ-richtlijn	Aantal personen	Aantal knelpunten	Knelpunten genoemd	Aantal keer genoemd
Voedselovergevoeligheid	8	13	De richtlijn is niet helder De richtlijn is onvolledig De richtlijn is te ingewikkeld De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Ik heb onvoldoende vaardigheden Er zijn onvoldoende financiële middelen Er zijn onvoldoende materialen/voorzieningen Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	2 1 2 2 1 1 1 1 2
Heupdysplasie	8	9	De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Ik heb onvoldoende kennis Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	3 1 1 4
ADHD	7	11	De richtlijn is niet helder De richtlijn is te ingewikkeld De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Het effect van de richtlijn is onzichtbaar Er is onvoldoende tijd Er zijn onvoldoende materialen/voorzieningen Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Turbulentie (reorganisatie, fusie, etc.) Anders	2 1 1 1 1 1 1 1 2
Opvoedondersteuning	7	9	De richtlijn is niet helder De richtlijn is ingewikkeld De richtlijn biedt mij geen voordeel Collega's (in de zorgketen) bieden geen ondersteuning Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1 1 1 1 4
Wegen meten en groei-diagrammen	6	12	De richtlijn is niet helder De richtlijn is onvolledig De richtlijn is te ingewikkeld De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Het effect van de richtlijn is onzichtbaar Kinderen/ouders werken niet mee Er is onvoldoende tijd Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	2 2 2 1 1 1 1 1 1
Hyperbilirubinemie	6	9	De richtlijn is niet helder De richtlijn is te ingewikkeld Collega's (in de zorgketen) bieden geen ondersteuning Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 2 3 1 2

Naam JGZ-richtlijn	Aantal personen	Aantal knelpunten	Knelpunten genoemd	Aantal keer genoemd
Gezonde slaap en slaapproblemen	6	8	De richtlijn is onvolledig De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Kinderen/ouders werken niet mee Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	2 1 1 1 3
Taal-ontwikkeling	6	7	De richtlijn is onvolledig Het effect van de richtlijn is onzichtbaar Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	2 1 1 3
Zindelijkheid	6	6	De richtlijn is niet helder Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	2 1 3
Borstvoeding	5	10	De richtlijn is niet helder De richtlijn is onvolledig De richtlijn is te ingewikkeld De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Het effect van de richtlijn is onzichtbaar Ik krijg geen steun van het management Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 2 1 1 1 2 1 1
Psychosociale problemen	5	10	De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Het effect van de richtlijn is onzichtbaar De richtlijn biedt mij geen voordeel Kinderen/ouders zijn ontevreden over de richtlijn Collega's (in de zorgketen) bieden geen ondersteuning Ik heb onvoldoende vaardigheden Er is onvoldoende personeel Er zijn onvoldoende materialen/voorzieningen Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
Vrouwelijke Genitale Verminking (VGV)	5	8	De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Kinderen/ouders werken niet mee Ik heb onvoldoende vaardigheden Ik heb onvoldoende kennis Er zijn onvoldoende materialen/voorzieningen Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1 2 1 1 1 1
Autisme-spectrumstoornissen	5	6	De richtlijn is niet helder Ik heb onvoldoende vaardigheden Ik heb onvoldoende kennis Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1 1 1 2

Naam JGZ-richtlijn	Aantal personen	Aantal knelpunten	Knelpunten genoemd	Aantal keer genoemd
Excessief huilen	5	6	De richtlijn is niet helder De richtlijn is inhoudelijk onjuist De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Er zijn onvoldoende materialen/voorzieningen Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1 1 1 1 1
Voorkeurs-houding en schedel-ervorming	5	5	De richtlijn is niet helder De richtlijn is onvolledig Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 2 1 1
Huidafwijkingen	4	5	De richtlijn is onvolledig De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1 2 1
Vroeg en/of small voor gestational age (SGA) geboren kinderen	4	5	De richtlijn is niet helder De richtlijn is onvolledig De richtlijn is te ingewikkeld Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1 1 1 1
Mondzorg	4	4	Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 3
Kinder-mishandeling	3	4	Er is onvoldoende tijd Er zijn onvoldoende materialen/voorzieningen Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1 1 1
Pesten	3	3	De richtlijn sluit niet aan bij de bestaande werkwijze Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1 1
Seksuele ontwikkeling	3	3	Collega's (in de zorgketen) bieden geen ondersteuning Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1 1
Depressie	2	2	Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1
Preventie wiegendood	2	2	Er is niemand verantwoordelijk voor de implementatie Anders	1 1

Uit de feedback blijkt dat er een aantal knelpunten worden ervaren die bij meerdere JGZ-richtlijnen terugkomen:

1. Verouderde informatie en onduidelijkheid over verwijscriteria

Verschillende richtlijnen zijn inhoudelijk gedateerd en sluiten niet meer aan op de meest recente wetenschappelijke inzichten of de actuele richtlijnen van andere beroepsgroepen (zoals de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde, NVK). Dit zorgt voor tegenstrijdig beleid in de keten, en kan tot onnodige verwijzingen leiden.

Voorbeelden

- De JGZ-richtlijn Voedselovergevoeligheid bevat verouderde informatie over koemelkallergie, en stuurt nog door naar de kinderarts, terwijl de NVK-richtlijn de begeleiding van koemelkallergie al heeft teruggelegd bij de JGZ.
- De JGZ-richtlijn Overgewicht adviseert om de buikomtrek te meten, wat in de praktijk niet meer wordt gedaan.
- Bij de JGZ-richtlijn Hyperbilirubinemie is er discussie over wie het laboratorium onderzoek aanvraagt en interpreteert: de huisarts of de JGZ.
- Bij de JGZ-richtlijn Niet-scrotale testis zijn betere afspraken nodig tussen de JGZ, huisarts, kinderarts en uroloog.

2. Gebrek aan praktische toepasbaarheid

Veel JGZ-richtlijnen bevatten te veel theoretische informatie, waardoor ze minder goed bruikbaar zijn in de praktijk. JGZ-professionals missen een korte samenvatting, overzichtelijke stroomschema's en praktische aanbevelingen. En er is onder JGZ-professionals behoefte aan meer medisch-inhoudelijke verantwoordelijkheid.

Voorbeelden

- Bij de JGZ-richtlijnen Niet-scrotale testis en Heupdysplasie wordt een snel vindbaar stroomschema voor de besluitvorming gemist.
- Bij de JGZ-richtlijn Voorkeurshouding en schedelvervorming hebben JGZ-professionals behoefte aan afbeeldingen van verschillende vormen van craniosynostose.
- Bij de JGZ-richtlijn Hartafwijkingen is behoefte aan meer praktijkgerichte informatie: "Wat zie of hoor ik bij het lichamelijk onderzoek, en waar kan dat op duiden?", in plaats van een theoretische opsomming van alle mogelijke afwijkingen.
- Bij de JGZ-richtlijn Zindelijkheid van urine en feces willen JGZ-professionals de mogelijkheid hebben om zelf macrogol voor te schrijven bij obstipatie.

3. Onvoldoende aansluiten bij de behoeften van jeugdigen en ouders

Verschillende JGZ-richtlijnen sluiten niet meer aan bij de huidige leefwereld

jeugdigen en ouders. Zij hebben meer behoefte aan online informatie, laagdrempelig contact met de JGZ, en aan normaliseren in plaats van problematiseren. JGZ-professionals missen praktische handvatten voor het begeleiden van jeugdigen en ouders in de huidige multiculturele samenleving.

Voorbeelden

- Bij de JGZ-richtlijnen Gezonde slaap en slaapproblemen, en Opvoedondersteuning hebben ouders behoefte aan concrete opvoedadviezen en laagdrempelig contact (bijvoorbeeld via een app). JGZ-professionals missen hiervoor handvatten in de JGZ-richtlijn.
- Bij de JGZ-richtlijn Taalontwikkeling missen JGZ-professionals adviezen voor de begeleiding van meertalige ouders en informatie over de impact van schermtijd.
- Bij de JGZ-richtlijn Voeding en eetgedrag missen JGZ-professionals concrete en haalbare adviezen voor ouders.
- Bij de JGZ-richtlijn Mondzorg worden praktische adviezen gemist voor groepen in kwetsbare omstandigheden, zoals AMV's (Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen). Tegelijkertijd wordt het toeleiden van de gehele groep van kinderen en ouders niet als verantwoordelijkheid van de JGZ beschouwd.

4. Belemmeringen bij implementatie

Niet alle JGZ-organisaties lukt het om de JGZ-richtlijnen goed te implementeren. Soms ontbreken de randvoorwaarden om volgens de JGZ-richtlijnen te kunnen werken in de praktijk.

Voorbeelden

- Bij de JGZ-richtlijnen ADHD, Autismespectrumstoornissen en Taalontwikkeling worden door JGZ-professionals specifieke vragenlijsten of scholingen gemist om volgens de JGZ-richtlijnen te kunnen werken.
- Soms zijn er logistieke conflicten omdat de aanbevolen momenten van contact van verschillende JGZ-richtlijnen niet op elkaar aansluiten, bijvoorbeeld die van de JGZ-richtlijnen Motorische ontwikkeling en Opsporen oogafwijkingen.
- De uitvoering van de JGZ-richtlijn Borstvoeding staat onder druk door het wegvallen van lactatiekundige zorg in sommige regio's.

Als oplossing voor de genoemde knelpunten hebben JGZ-professionals behoefte aan vereenvoudigde, visuele JGZ-richtlijnen met duidelijke stroomschema's en concrete criteria die gemakkelijk toepasbaar zijn in de praktijk. Ze willen dat de inhoud wordt gemoderniseerd volgens de nieuwste medische inzichten én beter aansluit bij de behoeften van jeugdigen en ouders. Betere landelijke en regionale afstemming met medisch specialisten, bewaking van de grenzen van het JGZ vakgebied, en betere

praktische ondersteuning en scholing vanuit JGZ-organisaties helpen om de JGZ-richtlijnen beter te kunnen uitvoeren.

Naast de bovengenoemde knelpunten is er ook feedback gegeven over de JGZ-richtlijnenwebsite en over de communicatie rondom herziene JGZ-richtlijnen. Deze feedback is in deze rapportage buiten beschouwing gelaten omdat deze op een andere manier verwerkt wordt.

Conclusie

Uit de landelijke monitoring komt naar voren dat de helft van de JGZ-professionals geen knelpunten ervaart bij het gebruik van de JGZ-richtlijnen. De andere helft van de JGZ-professionals ervaart knelpunten op het gebied van de verouderde inhoud van de JGZ-richtlijnen, het gebrek aan praktisch toepasbare informatie, het onvoldoende aansluiten bij de behoeften van jeugdigen en ouders, en bij de implementatie van de JGZ-richtlijnen. Deze waardevolle feedback wordt meegenomen bij de herzieningen van de JGZ-richtlijnen, en bij het ontwikkelen van implementatieproducten.

Nederlands
Centrum
Jeugdgezondheid